

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ (ГРУЗІЯ)
РИЗЬКИЙ ПІВНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЛІТВІЯ)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ (ЛІТВІЯ)
WORLD ASSOCIATION FOR POSITIVE AND TRANSCULTURAL PSYCHOTHERAPY
(НІМЕЧЧИНА)
DARE INNOVATIONS (УГОРЩИНА)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ПЕТРИЧЕЙКА
ХАШДЕУ (МОЛДОВА)
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я: МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, ПСИХОЛОГІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ»

28 травня 2026 року
м. Одеса, Україна

Львів – Торунь
Liha-Pres
2026

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Шнайдер Станіслав Аркадійович – в.о. ректора Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України;
Запорожан Валерій Миколайович – голова Вченої Ради Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України;
Орабіна Тетяна Миколаївна – заступник генерального директора Центру громадського здоров'я МОЗ України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, PhD;
Марічерета Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, голова групи експертів МОЗ за напрямом «Акушерство та гінекологія» – експерт-консультант Міністра охорони здоров'я України, доктор медичних наук, професор, академік НАМН вищої освіти України;
Дідманідзе Ібраїм – керівник Центру мов та інформаційних технологій факультету освіти Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);
Дьяков Роман – президент правління Ризького північного університету, доктор технічних наук, професор, академік (Латвія);
Волков Владислав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор суспільних наук, доцент (Латвія);
Марошвельді Дора – засновниця та генеральна директорка DARE Innovations;
Врабіс Сільвія – кафедра історії та теорії освіти факультету гуманітарних та педагогічних наук Державного університету «Богдан Петричейку Хашідеу», доктор психологічних наук (Молдова);
Бориц Вікторія Ігорівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук, професор;
Наконечний Олександр Григорович – президент Академії наук вищої школи України, доктор фізико-математичних наук, професор, академік Національної академії наук України;
Труніна Ірина Михайлівна – завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, доктор економічних наук, професор;
Векшовець Тетяна Андріївна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, директор ННЦ «Бізнес-школа НМУ імені О. О. Богомольця», доктор медичних наук, професор;
Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Храпкіна Валентина Валентинівна – професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор економічних наук, професор;
Бабієнко Володимир Володимирович – завідувач кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Литвиненко Ольга Дмитрівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор психологічних наук, професор;
Сердюк Людмила Захарівна – головний науковий співробітник лабораторії психології особистості імені П. Р. Чамати Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Халік Олена Олександрівна – завідувач кафедри психології Університету Короля Данила, кандидат психологічних наук, доцент;
Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 **Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, психологія та комунікація:** Міжнародна наукова конференція. За заг. ред. проф. В. Г. Марічерета, 28 травня 2026 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 452 с.
ISBN 978-966-397-640-2

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

УДК 351.77-048.35(062.552)

© Одеський національний медичний університет, 2026
ISBN 978-966-397-640-2
© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2026

Короткострокова психологічна допомога в медичних закладах: ефективність та організаційні аспекти впровадження	
Кантарьова Наталія Василівна	330
Психологічні особливості механізмів розвитку самоприйняття в осіб із підвищеною тривожністю	
Коваленко Лана Леонідівна.....	334
Психологічні механізми формування стресостійкості у дорослих на прифронтових територіях України	
Ковальова Марія Володимирівна, Клігман Ганна Миколаївна	338
Парадоксальна роль емпатії у структурі резильєнтності практикуючих психологів під час війни	
Ковальова Марія Володимирівна, Лесочко Ганна Володимирівна	342
Психологічні чинники розвитку емоційного інтелекту у молоді	
Ковальова Марія Володимирівна, Литовченко Ірина Сергіївна.....	346
Психологічні особливості саморегуляції фахівців допомагаючих професій в умовах хронічного стресу	
Ковальова Марія Володимирівна, Мангул Оксана Сергіївна.....	349
Емоційний інтелект як основа формування соціального статусу підлітків	
Левченко Аліна Юрївна	353
Психологічні механізми допомоги клієнтам із психосоматичними розладами	
Литвиненко Ольга Дмитрівна, Лстуча Наталія Володимирівна.....	359
Психологічні особливості переживання самотності жінками середнього віку в умовах воєнного стану	
Литвиненко Ольга Дмитрівна, Старцева Анна Василівна.....	361
Теоретичні аспекти зв'язку стилів прив'язаності та задоволеності романтичними стосунками у дорослих людей	
Литвиненко Ольга Дмитрівна, Широкова Марія Сергіївна.....	364
Психологічні механізми цифрового виснаження у дорослих користувачів соціальних мереж	
Мусаєва Вікторія Павлівна	367
Особливості перебігу панічних атак у цивільного населення в умовах воєнного стану та їх психокорекція	
Пєнова Інга Костянтинівна	371
Вплив стилів виховання на формування самооцінки підлітків	
Питлюк-Смеречинська Олександра Дмитрівна, Запхуляк Олег Зіновійович, Іванова Наталія Миколаївна.....	375

2. Литвиненко О. Д. Внутрішня структура адаптаційного потенціалу як системи адаптивностей. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»*. 2018. № 7. С. 59–63. DOI: 10.25264/2415-7384-2018-7-59-63.

3. Литвиненко О. Д. Адаптаційний потенціал особистості як її інтегративна характеристика. *Science and Practice: Collection of Scientific Articles*. Melbourne : Thorpe Bowker, 2016. P. 267–270.

4. Литвиненко О. Д. Соціально-психологічна програма розвитку адаптаційного потенціалу сучасної молоді та її ефективність. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2018. № 3 (47), т. 3. С. 127–134.

5. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-5*. 5th ed. Washington, DC : American Psychiatric Publishing, 2013. 947 p.

6. World Health Organization. *ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics*. 2024 release. Geneva : World Health Organization, 2024. URL: <https://icd.who.int/> (date of access: 01.05.2026).

7. Fairburn C. G. *Cognitive Behavior Therapy and Eating Disorders*. New York : Guilford Press, 2008. 324 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-90>

КОРОТКОСТРОКОВА ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Кантарьова Наталія Василівна

кандидат психологічних наук, медичний психолог,

доцент кафедри психіатрії, наркології,

медичної психології та психотерапії

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Сучасні соціальні трансформації, що супроводжуються підвищенням рівнем невизначеності, інтенсивними стресогенними впливами та зростанням психоемоційного навантаження, актуалізують проблему надання ефективної психологічної допомоги у системі охорони здоров'я. У цих умовах, як зазначається у сучасних наукових дослідженнях, зростає потреба у впровадженні форм психологічної підтримки, здатних забезпечити швидкий і водночас клінічно значущий ефект. Особливої

актуальності це набуває в контексті поєднання соматичних захворювань із психоемоційними порушеннями, що істотно впливають на перебіг лікування.

У зв'язку з цим короткострокова психологічна допомога розглядається як один із перспективних напрямів оптимізації медико-психологічного супроводу. Як зазначається у науковій літературі, її специфіка полягає у структурованості, часовій обмеженості та орієнтації на досягнення конкретних терапевтичних результатів у стислі терміни. Такий підхід відповідає сучасним вимогам системи охорони здоров'я, де ефективність втручання поєднується з раціональним використанням ресурсів.

У працях вітчизняних дослідників проблема психологічного супроводу особистості в умовах хвороби розглядається крізь призму адаптації до кризових ситуацій та активізації внутрішніх ресурсів. Як зазначає Т. М. Титаренко, переживання хвороби виступає складним життєвим процесом, що потребує переосмислення життєвого досвіду та мобілізації особистісного потенціалу [3]. Як зазначає В. О. Бондаренко, ключовими механізмами подолання кризових станів виступають саморегуляція та рефлексія, які забезпечують ефективну адаптацію до змінених умов [1].

У сучасній західній психології короткострокова психотерапія розглядається як науково обґрунтований і клінічно ефективний підхід. Як зазначає Ф. Ляйхзенрінг, короткострокова психодинамічна психотерапія демонструє високу ефективність у лікуванні широкого спектра психічних розладів, зокрема депресивних і тривожних станів [11]. У подальших працях дослідник наголошує на її здатності забезпечувати не лише редукцію симптомів, але й глибинні зміни у структурі особистості. Аналогічної позиції дотримується Г. Габбард, який підкреслює, що ефективність короткострокових втручань значною мірою визначається якістю терапевтичного альянсу та фокусуванням на центральному внутрішньому конфлікті [9].

З точки зору теоретико-методологічних засад, короткострокова психологічна допомога базується на інтеграції різних підходів. У межах психодинамічної парадигми, як зазначає Д. Маллан, терапія спрямована на виявлення та опрацювання ключових несвідомих конфліктів, що зумовлюють симптоматику [13]. У свою чергу, Х. Даваньо розглядає інтенсивну короткострокову динамічну психотерапію як метод активного опрацювання афективних переживань, що забезпечує швидкі терапевтичні зміни [7].

Емпіричні дослідження підтверджують ефективність короткострокових психологічних втручань у медичних закладах. Як зазначають Е. Дріссен та співавтори, короткострокова психодинамічна терапія забезпечує статистично значуще зниження симптомів депресії та

покращення загального психічного стану пацієнтів [8]. Подібні результати отримано у дослідженні І. Казеллі та колег, де продемонстровано високу ефективність цього підходу при депресивних розладах [6]. Крім того, як зазначають А. Малкомсен та співавтори, короткострокова психодинамічна терапія є співставною за ефективністю з когнітивно орієнтованими втручаннями [14].

Специфіка застосування короткострокової психологічної допомоги у медичних закладах визначається особливостями клінічного контексту. Передусім це обмеженість часу взаємодії з пацієнтом, що вимагає високого рівня структурованості та фокусованості терапевтичного процесу. Як зазначається у клінічних дослідженнях, важливим є також врахування коморбідності психічних і соматичних розладів, що потребує комплексного підходу до лікування. У цьому контексті психологічна допомога виконує функцію стабілізації емоційного стану, зниження рівня тривоги та підтримки адаптаційних можливостей пацієнта.

Ефективність короткострокових втручань, як зазначається у сучасних дослідженнях, зумовлюється дією ключових психологічних механізмів. Одним із них є фокусування на центральному внутрішньому конфлікті, що дозволяє швидко ідентифікувати джерело дистресу. Важливу роль відіграє також розвиток емоційної регуляції, яка, за Дж. Гроссом, є базовим компонентом психологічного благополуччя [10]. Крім того, як підкреслює Е. Бордін, терапевтичний альянс виступає універсальним предиктором ефективності психотерапії [5].

Суттєвим є вплив короткострокової психологічної допомоги на якість взаємодії «лікар–пацієнт». Як зазначають Н. Вовк, Л. Мохнар та О. Дячкова, ефективна комунікація сприяє формуванню довіри, підвищенню прихильності до лікування та покращенню результативності медичних втручань [2]. З цієї точки зору психологічна підтримка дозволяє знизити рівень тривоги та підвищити ефективність клінічного процесу.

Подальший розвиток цього напрямку пов'язаний зі стандартизацією та уніфікацією процедур психологічної допомоги. Це включає визначення критеріїв відбору пацієнтів, розробку клінічних алгоритмів та впровадження валідних інструментів оцінки результативності.

Важливим принципом є індивідуалізація психологічної допомоги. Як зазначають сучасні дослідники, навіть за короткотривалого формату інтервенції повинні враховувати особистісні характеристики пацієнта, його життєвий досвід і специфіку реагування на стрес. Гнучкість і адаптивність підходів підвищують ефективність психологічного втручання [6].

Окремої уваги потребує психологічна підтримка медичного персоналу. Як зазначається у працях, присвячених функціонуванню психологічних служб, короткострокові інтервенції можуть ефективно

використовуватися як засіб профілактики емоційного вигорання, зниження рівня стресу та підтримки професійної працездатності [4].

Крім того, ефективність короткострокової психологічної допомоги значною мірою залежить від міждисциплінарної взаємодії. Узгодженість дій лікарів і психологів забезпечує цілісність підходу до пацієнта та підвищує результативність лікування [9].

З позиції управління охороною здоров'я короткострокова психологічна допомога є економічно та організаційно доцільною. Її впровадження сприяє скороченню тривалості лікування, зменшенню частоти повторних звернень і підвищенню ефективності використання ресурсів. У цьому контексті короткострокові психологічні інтервенції виступають як важливий інструмент модернізації системи охорони здоров'я.

Водночас перспективи подальшого розвитку короткострокової психологічної допомоги пов'язані з її інтеграцією у стандарти медичної практики, розробкою національних протоколів та розширенням підготовки медичних працівників у сфері психологічних компетентностей.

Отже, короткострокова психологічна допомога є перспективним напрямом розвитку медичної психології, що поєднує клінічну ефективність, організаційну доцільність і відповідає сучасним викликам системи охорони здоров'я.

Література:

1. Бондаренко В. О. Психологічний зміст та структура особистісної відповідальності. *Psychology travelogs*. 2024. № 1. С. 258–269. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-1-25>
2. Вовк Н. П., Мохнар Л. І., Дячкова О. М. Psychological aspects of communication improvement in emergencies. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Т. 35 (74), № 6. DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.6/05>
3. Титаренко Т. М. Життєвий шлях особистості в постмодерністському дискурсі. *Психологія особистості*. 2010. № 1. С. 11–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Po_2010_1_4
4. Allan Abbass, Town J. M., Driessen E. Determinants of access to health care for depression. *Journal of Affective Disorders*. 2018. Vol. 234. P. 80–88. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.02.092>
5. Edward Bordin. The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research & Practice*. 1979. Vol. 16. P. 252–260.
6. Irene Caselli et al. Efficacy of short-term psychodynamic psychotherapy in depressive disorders. *Journal of Affective Disorders*. 2023. Vol. 325. P. 169–176. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.12.161>
7. Habib Davanloo. Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy. *Harvard Review of Psychiatry*. 2000.

8. Ellen Driessen et al. The efficacy of short-term psychodynamic psychotherapy for depression: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*. 2010. Vol. 30(1). P. 25–36. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.08.010>

9. Glen O. Gabbard. *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice*. 5th ed. Washington : American Psychiatric Publishing, 2017

10. James J. Gross. Conceptual foundations of emotion regulation. *Handbook of Emotion Regulation*. 3rd ed. New York : Guilford Press, 2024

11. Falk Leichsenring. Psychodynamic therapy meets evidence-based medicine: A systematic review. *The Lancet Psychiatry*. 2015. Vol. 2(7). P. 648–660. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00155-8](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00155-8)

12. Peter Luyten et al. Clinical and cost-effectiveness of blended psychotherapy. *JMIR Research Protocols*. 2026. Vol. 15. e80511. <https://doi.org/10.2196/80511>

13. David Malan. *Individual Psychotherapy and the Science of Psychodynamics*. London : Routledge, 2018

14. Malkomsen et al. Comparative effectiveness of short-term psychodynamic psychotherapy and cognitive behavioral therapy. *BMC Psychiatry*. 2025. Vol. 25. P. 113. doi: 10.1186/s12888-025-06544-6

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-91>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ САМОПРИЙНЯТТЯ В ОСІБ ІЗ ПІДВИЩЕНОЮ ТРИВОЖНІСТЮ

Коваленко Лана Леонідівна

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Проблема розвитку самоприйняття в осіб із підвищеною тривожністю є актуальною для сучасної психології особистості, консультативної психології та психотерапевтичної практики. Тривожність впливає не лише на емоційний стан, а й на спосіб, у який людина інтерпретує власні можливості, помилки, обмеження та життєві труднощі. За умов підвищеної тривожності внутрішній досвід нерідко сприймається як доказ особистісної слабкості або неспроможності: хвилювання отожднюється з некомпетентністю, помилка – з невдачею, а невизначеність – із загрозою. У такій ситуації самоприйняття набуває